

BeNatur

better management
of natura 2000 sites

www.be-natur.it

Analiza Gap

Rezultate și
perspective

**SOUTH EAST
EUROPE**

Transnational Cooperation Programme

Programme co-funded by the
EUROPEAN UNION

Jointly for our common future

Nota editorului

Opiniile exprimate în acest material al proiectului nu reflectă în mod necesar opiniile Programul SEE, al autorităților UE sau ale consorțiului acestui proiect.

Toate drepturile rezervate.

Autori:

Hanns Kirchmeir & Tobias Köstl
E.C.O Institute of Ecology, Klagenfurt

Michael Getzner & Denise Zak, Vienna
University of Technology, Center of
Public Finance and Infrastructure Policy

Layout:

Denise Zak & Damir Zivkovic

Analiza Gap - pe scurt

Conservarea biodiversității în Uniunea Europeană se bazează pe Directiva Păsări (2009/147/CE) și Directiva Habitare (92/43/CEE), adoptată în anul 1992. Pe baza acestui cadru legal, s-a stabilit și extins rețeaua Natura 2000.

Țările din SEE sunt în prezent, la niveluri diferite de aplicare a Directivei 92/43/CEE, astfel și a implementării Rețelei Natura 2000.

Scopul proiectului BeNatur este, prin urmare, îmbunătățirea gestionării și implementării siturilor Natura 2000 în ecoregiunile din Sud Estul Europei. Schimbul de cunoștințe și bune practici în cadrul consorțiului proiectului reprezintă baza pentru definirea unei strategii transnaționale comune, precum și elaborarea de Planuri de Acțiune Comune Transnaționale pentru conservarea speciilor și habitatelor comune în zonele partenere. Aceste etape reprezintă un pilon esențial în avansarea implementării concrete a cadrului legislativ al UE.

La baza proiectului este identificarea și definirea lacunele privind structurile de

implementare și de management ale partenerilor de proiect. Instrumentul de evaluare a acestor lacune este analiza GAP comprehensivă. Inițial s-a folosit o tehnică de evaluare a lacunelor în domeniul conservării naturii, cu o abordare mai largă în cadrul proiectului BeNatur.

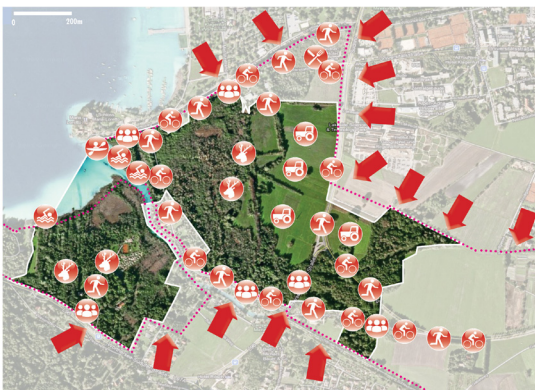
A fost elaborat un chestionar, care a servit ca instrument principal pentru evaluarea lacunelor în domeniul procedurilor legale și a cadrului instituțional, de management și de organizare, a stării ecologice și socio-economice. Fiecare partener a completat cu exemple de bune practici și respectiv negative, pentru a facilita schimbul de experiență individual și de a construi o bază extinsă de cunoștințe.

În final, au fost analizate un total de 11 de chestionare din 7 țări (Austria, [1], Bulgaria [1], Grecia [1], Ungaria [2], Italia [3], România [2] și Serbia [1]).

Cadrul juridic și instituțional

Procesul de implementare juridic al siturilor Natura 2000 este finalizat în toate statele membre UE, dar există încă destule deficiențe. Punerea în aplicare se face la nivel național sau la nivelul statelor federale și al provinciilor.

Avizarea Evaluărilor de Impact (EI) a planurilor și proiectelor la nivel național este responsabilitatea Ministerului Mediului sau a instituțiilor guvernamentale similare în majoritatea cazurilor.

În ceea ce privește responsabilitățile locale, există autorități numai în Austria, România, Grecia și Regiunea Veneto din Italia. Integrarea actorilor locali, ca parte a sistemului de guvernare este insuficient realizată în majoritatea țărilor.

Cadrul juridic și instituțional

Lacune

- Procesul de desemnare a siturilor a fost adesea efectuat de către autoritățile locale, fără a avea o bază tehnică, ecologică și economică corespunzătoare.
- Lipsa competențelor legislative naționale conduce la reglementări și implementări diferite în cadrul provinciilor atunci când există structuri legislative federale.
- Nu există implicare din punct de vedere legal a părților interesate relevante la nivel național, regional și local.
- Nu există suficientă integrare în legislație a evaluării impactului.
- Lipsa schimbului de experiență privind procesul de implementare.

Recomandări

- Revizuirea siturilor Natura 2000 selectate și verificarea, dacă toate site-urile relevante au fost nominalizate
- Coordonarea implementării legale din cadrul statelor federale sau al provinciilor.
- Definirea implicării părților interesate relevante la nivel național, regional și local, în mod explicit prin lege.
- Integrarea din punct de vedere legal a evaluării impactului.
- Promovarea schimbului de experiență în ceea ce privește punerea în aplicare a evaluărilor de impact.

Structurile organizatorice și de management

Planurile de management sunt instrumente importante în atingerea și menținerea stării favorabile de conservare a speciilor și a habitatelor periclitate din rețeaua Natura 2000. Aceste planuri trebuie să cuprindă starea reală a tuturor speciilor și habitatelor și să schițeze măsurile, precum și acțiunile necesare pentru a preveni deteriorarea statutului lor actual. Există planuri de management disponibile în toate statele membre UE, dar este încă

un drum lung până la implementarea coerentă a acestora. O condiție indispensabilă pentru o bună gestiune este implicarea tuturor grupurilor relevante de părți interesate. Acest lucru este important, având în vedere rolul lor crucial ca actori principali în utilizarea terenurilor, dar de asemenea și în calitate de parteneri relevanți în ceea ce privește conștientizarea și acceptarea valorilor biodiversității.

Structurile organizatorice și de management

Lacune

- Multe situri Natura 2000 sunt gestionate fără ajutorul managerilor locali și/sau nu există structuri organizatorice care să asigure supravegherea, instruirea și transferul de cunoștințe dintre manageri.
- Există o lipsă de specialiști în ceea ce privește managementul siturilor Natura 2000 precum și formarea specifică și educația în acest domeniu. De asemenea se constată lipsa persoanelor competente, instruite pentru a coordona activitățile și a transferului de cunoștințe între diferitele autorități responsabile de managementul siturilor Natura 2000.
- Aproape nu există mecanisme disponibile pentru a evalua eficacitatea managementului la nivel național și regional.

Recomandări

- Asigurarea cursurilor specifice de instruire pentru administratorii și organele administrative ale siturilor Natura 2000.
- Înființarea unui centru de excelență Natura 2000 pentru fiecare stat membru al UE, cu o finanțare transnațională. Crearea de standarde pentru prezentarea uniformă a planurilor de management și a calității managementului.
- Dezvoltarea de concepte și mecanisme pentru a evalua eficacitatea managementului în mod regulat, ca un indicator. Punere în aplicare a unui instrument de urmărire a procesului de planificare a managementului (Statut: nu este disponibil, în pregătire, implementare, evaluare, în revizuire), ca indicator de performanță la nivel național / internațional.

Evaluare ecologică

Pentru majoritatea statelor membre UE conceptele de monitorizare sunt deja disponibile pentru cele mai multe dintre grupurile de specii și habitate și într-o anumită măsură, au fost puse în aplicare. Programele naționale pentru coordonarea activităților din siturile Natura 2000 ar contribui în mod semnificativ la starea favorabilă a speciilor și a habitatelor.

Numărul și calitatea programelor de cercetare asupra speciilor și habitatelor variază considerabil. Popularitatea unor specii particulare sau grupe de habitate rezultă într-o supra-reprezentare a unor grupuri și într-o lipsă de date pentru altele. Numărul de măsuri concrete de protecție puse în aplicare prezintă o mare varietate, datorită faptului că administrația, în unele țări se află încă în procesul de numire și desemnare.

Evaluare ecologică

Lacune

- Informațiile în formularele de date standard, nu corespund situației actuale, reale.
- Datele cantitative asupra speciilor și habitatelor sunt rare.
- Lipsește coordonarea între administratorii site-urilor
- Conceptele de monitorizare sunt puse în aplicare doar în câteva site-uri.
- Există o lipsă de programe și proiecte naționale sau acestea nu sunt comunicate în mod eficient..
- Cele mai multe dintre proiecte sunt axate pe protecția păsărilor, urmate de mamifere (fără lilieci). Pentru amfibieni și reptile, nevertebrate și lilieci doar câteva proiecte sunt puse în aplicare.

Recomandări

- Dezvoltarea de noi concepte de monitorizare, care să faciliteze o evaluare a stadiului de conservare cu resurse limitate. Acest lucru ar putea fi realizat la nivel european pentru a elabora un proiect eficient de costuri de eșantionare și un set redus de indicatori semnificativi.
- Programe la nivel național pentru coordonarea activităților din siturile Natura 2000.
- Îmbunătățirea schimbului de abordări metodologice privind monitorizarea și gestionarea la nivel internațional și național.
- Punerea în aplicare a conceptelor de monitorizare pentru toate grupele de specii.

Costuri și lacune financiare

Costurile estimate de către Comisia Europeană pentru gestionarea efectivă a siturilor Natura 2000 se ridică la aproximativ 5.8 miliarde euro pe an. Beneficiile sunt aproximativ 200 - 300 miliarde de euro pe an, rezultând din conservarea capitalului natural oferind o gamă largă de servicii ecosistemice vitale pentru societățile și economiile europene. Lacunele financiare sunt evidente în ancheta actuală a regiunilor partenere în proiectul BeNatur. Comisia Europeană estimează că – pe o medie largă asupra tuturor tipurilor de ecosisteme - costurile anuale de management pentru conservarea eficientă a biodiversității pot ajunge până la aproximativ 80 EUR pe hectar. O sumă aproape egală a fost, de asemenea, indicată de partenerii pe regiuni ca niște “cheltuieli necesare” pentru o gestionare eficientă.

Analizele deficitului financiar au indicat faptul că partenerii cheltuiesc aproximativ 15 EUR pe hectar, așadar deficitul financiar este de aproximativ 80%.

Cu toate acestea, devine evident faptul că partenerii în proiectul BeNatur au avut, de asemenea, un “decalaj informațional” în ceea ce privește impactul socio-economic al rețelei Natura 2000. Un număr semnificativ de parteneri nu au fost în măsură să estimeze cheltuielile efective sau necesare pentru gestionarea eficientă, sugerând astfel că resursele instituționale și umane ale autorităților de planificare și gestionare a siturilor Natura 2000 sunt încă slabe.

Barza albă (*Ciconia ciconia*), în Rezervația Naturală a WWF de la Marchegg (Austria); zonele umede de la March sunt situri reprezentative Natura 2000 și Ramsar, finanțate parțial de proiecte LIFE ale UE, fonduri structurale ale UE, precum și prin managementul durabil al pădurilor.

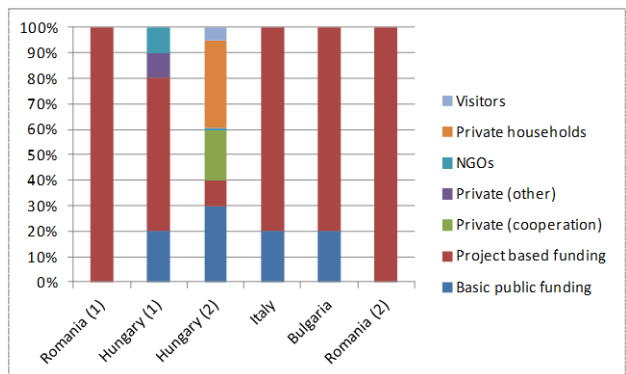
Finanțarea Natura 2000

În timp ce există o gamă largă de surse financiare potențiale disponibile pentru siturile Natura 2000, partenerii au indicat faptul că baza de finanțare este încă foarte limitată. Acest lucru, de asemenea, arată deficiențele instituționale, deoarece aplicarea și gestionarea de fonduri necesită, de asemenea, capacități profunde și ferme care par a lipsi în regiunile partenere. În concluzie, în afară de fondurile publice (naționale, europene), alte surse de finanțare nu joacă nici un rol important în finanțarea proiectelor Natura 2000. Finanțarea privată a siturilor Natura 2000 are doar o importanță minoră.

În ceea ce privește impactul economic regional al siturilor Natura 2000, studiile au arătat unele efecte pozitive asupra dezvoltării regionale.

Cu toate acestea, ancheta studiului actual indică faptul că Natura 2000 nu joacă un rol important în dezvoltarea regională în afară de site-urile unice, foarte proeminente. Lipsa de sprijin substanțial pentru exploatarea oportunităților economice regionale de dezvoltare ale siturilor Natura 2000 împiedică multe regiuni să beneficieze de eforturile de conservare.

Sursele de finanțare ale siturilor Natura 2000 în regiunile partenere (costuri operaționale și de management)

Schimb de experiență

Exemplele de bune practici oferă perspective importante în experiențele individuale ale partenerilor din proiect. În special, au fost analizate experiențele în domeniul managementului, monitorizării, implicării părților interesate, activităților educaționale, precum și finanțarea și dezvoltarea economică regională.

Exemplele privind progresele procedurilor de desemnare, precum și în elaborarea unor strategii de management și ghiduri care rezultă în îmbunătățirea nivelului de protecție și a stării unor habitate și specii au arătat varietatea de abordări posibile în activitățile de gestionare.

Implicarea părților interesate a fost realizată prin întruniri de lucru, personalul instruit și colaborări mass-media. Sistemele de monitorizare și de studiu asociate au îmbunătățit rezultatele proiectului. Programele educaționale pentru diferite grupuri țintă, ghidurile și cursurile pentru ghizi au fost descrise ca fiind utile.

În conformitate cu evaluarea socio-economică, aproape toți partenerii au avut dificultăți în furnizarea de cazuri de finanțare de succes.

Echipa de proiect a decis să colecteze și exemple de practici negative în scopul de a asigura un efect maxim de învățare în rândul partenerilor. Lecții valoroase pot fi învățate, exemplele cuprind probleme de comunicare, lipsa de cercetare corespunzătoare și a structurilor de învățământ în domeniul biodiversității și conservării naturii.

BeNatur

better management
of natura 2000 sites

www.benatur.it

Echipa de proiect: cooperare de succes

Membrii echipei BeNatur în timpul unei reuniuni de coordonare în Mezzotur (septembrie 2011)

Echipa BeNatur la o sesiune de lucru în Ravenna (februarie 2012)

Literatură

- [Cantarello, E. Newton, AC \(2008\)](#) Identifying cost-effective indicators to assess the conservation status of forested habitats in Natura 2000 sites. *Forest Ecology and Management* 256, 815-826
- [Dimitrakopoulos PG, Memtsas D, Troumbis AY \(2004\)](#) Questioning the effectiveness of the Natura 2000 Special Areas of Conservation strategy: the case of Crete. *Global Ecology and Biogeography* 13: 199-207
- [Gantioler, S, Bassi, S, Kettunen, M, McConville, A, ten Brink, P, Rayment, M, Landgrebe, R, Gerdes, H \(2010\)](#) Costs and Socio-Economic Benefits associated with the Natura 2000 Network. Final report to the European Commission, DG Environment on Contract ENV.B.2/SER/2008/0038; Institute for European Environmental Policy (IEEP), London
- [Kirchmeir H, Köstl T, Zak D, Getzner M \(2012\)](#) BE-Natur: BEtter management and implementation of NATURa 2000 sites. WP3: Transnational joint strategy and tools for the better management and implementation of Natura 2000 sites. Individuation of gaps in the management and implementation of Natura 2000 sites (gap analysis), Final report, Vienna
- [Louette, G, Adriaens, D, Adriaens, P, Anselin, A, Devos, K, Sannen, K, Van Landuyt, W, Paelinck, D, Hoffmann, M \(2011\)](#) Bridging the gap between the Natura 2000 regional conservation status and local conservation objectives. *Journal for Nature Conservation* 19, 224-235
- [Maiorno L, Falcucci A, Garton EO, Boitani L \(2007\)](#) Contribution of the Natura 2000 network to biodiversity conservation in Italy. *Conservation Biology* 21: 1433-1444
- [Mertens, C \(2009\)](#) Agency of NGOs in the implementation of Natura 2000 in Hungary. Presented at the Amsterdam Conference on the Human Dimensions of Global Environmental Change 2-4 December 2009 Amsterdam, The Netherlands
- [Miller, C., Kettunen, M. \(2007\)](#) Financing Natura 2000 - Guidance Handbook: Linking Management and Financing of Natura 2000. Final report to the European Commission, DG Environment on Contract ENV.B.2/SER/2006/0055; Institute for European Environmental Policy (IEEP), London
- [Selman, P. \(2009\)](#) Conservation designations—Are they fit for purpose in the 21st century? *Land Use Policy* 26, S142-S153
- [WWF \(2004\)](#) Natura 2000 in the new EU Member States – Status report and list of sites for selected habitats and species.

Parteneri

Nimfea – Environment and Nature Conservation Association (LP) (HU)
www.nimfea.hu

Strandja
Nature Park Directorate (BG)
www.strandja.bg

Consiliul Județean Timiș (RO)
www.cjtimis.ro

Province of Ravenna (IT)
www.provincia.ra.it/Argomenti/Europa-e-relazioni-internazionali/Cooperazione-Territoriale-Europea/Programma-SEE-Sud-Est-Europa/BE-NATUR

Veneto Region Commissions' Coordination Project Unit (IT)
www.regione.veneto.it/Ambiente+e+Territorio/Territorio/Reti+Ecologiche+e+Biodiversità/

Consorzio di Gestione di

Torre Guaceto

Area Marina Protetta e Riserva Naturale dello Stato

Consortium of Management of Torre Guaceto - Brindisi (IT)
www.riservaditorreguaceto.it

INCDDD Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Delta

Dunării (RO)
www.ddni.ro

LBDCA Lake Balaton Development Coordination Agency (HU)
www.balatonregion.hu

AREC - Agricultural Research and Education Centre Raumberg-Gumpenstein (AT)
www.raumberg-gumpenstein.at

VIETU Vienna University of Technology, Centre of Public Finance and Infrastructure Policy (AT)
www.tuwien.ac.at

ETANAM - Development Agency for South Epirus - Amvrakikos (GR)
www.etanam.gr

Municipality of Cacak (RS)
www.cacak.org.rs

Parteneri Asociați

MSc

Management of Protected Areas

ARBDD
Administrația Rezervației Delta Dunării (RO)
www.ddbra.ro

www.agriimage.com - Made of paper awarded the EU ecolabel reg. nr. 1/11/01 - supplied by UPM

Protect biodiversity

Enjoy the nature

Long lasting preservation